

8. Darling-Hammond, L., French J. & Garcia-Lopez S. Learning to teach for social justice. New York. – MA: Teachers College Press, 2002. P. 1-7.

9. International Dictionary of Education. London: Kogan Page, 1977.

10. Kroeber A., Kluckhohn C. Culture: A Critical Review of Concepts and Definitions. New York: Vintage Books, 1952.

11. Thomas A. Interkulturelles Lernen im Schüleraustausch. Saarbrücken u.Fort Lauderdale (Breitenbach), 1988.

REFERENCES

1. Velykyy tлумachnyy slovnyk suchasnoyi ukrayins'koyi movy [A large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language]. (2001). Kyiv: Irpin': VTF «Perun».

2. Kocherhin, A. (2009). Kul'tura ta hlobalizatsiya [Culture and globalization]. Osnovni problemy kul'turnykh doslidzhen'. Kul'turne riznomanitya: teoriyi ta stratehiyi. (Tom VII). s. 69-80.

3. Markaryan, É. (1984). Kul'tura yak systema: zahal'ni teoretychni ta istorychni ta metodolohichni aspekty problem [ulture as a system: general theoretical and historical and methodological aspects of the problem.]. Pytannya filosofiyi.1. s. 113-122.

4. Sirayeva, M. (2016). Polikul'turna osvita studentiv - maybutni vchyteli v umovakh movnoho klubu: monohrafiya [Multicultural education of students - future teachers in language club conditions: monograph.]. IZHEVSK: Vydavnychy tsestr universytetu Udmurta

5. Slovnyk antychnosti [Dictionary of Antiquity] (1989). M.: Ellis Lak: prohres.

6. Suchasna zakhidna filosofiya: slovnyk [Modern Western philosophy: a dictionary]. (1998). M.: Ton, Ostozhni.

7. Topikha, A. (2007). Fenomen kul'tury v konteksti filosofiyi osvity [The phenomenon of culture in the context of the philosophy of education.]. Vyscha osvita Ukrayiny u konteksti intehratsiyi do yevropeys'koho osvith'oho prostoru: monitorynh yakosti osvity. Kyiv: HNOZYS.

8. Darling-Hammond, L., French J. & Garcia-Lopez S. (2002). Learning to teach for social justice. New York. – MA: Teachers College Press. P. 1-7.

9. International Dictionary of Education. (1977). London: Kogan Page.

10. Kroeber, A., Kluckhohn, C. (1952). Culture: A Critical Review of Concepts and Definitions. New York: Vintage Books.

11. Thomas, A. (1988). Interkulturelles Lernen im Schüleraustausch. Saarbrücken u.Fort Lauderdale (Breitenbach).

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЧОПАК Єва Василівна – старший викладач кафедри педагогіки та психології Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

Наукові інтереси: розвиток та удосконалення освіти в Україні.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

CHOPAK Yeva Vasylivna – senior lecturer of the Department of Pedagogy and Psychology, Ferenc Rakoczy Transcarpathian Hungarian Institute.

Scientific interests: development and improvement of education in Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 10.10.2022 р.

УДК 378.147

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-206-241-247

ЩЕРБИНА Світлана Володимирівна –

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри іноземних мов

Центральноукраїнського національного технічного університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2729-4267>

e-mail: 2108sveta64@gmail.com

ЛІПАТОВА Марина Валентинівна –

викладач кафедри історії, археології,

інформаційної та архівної справи

Центральноукраїнського національного технічного університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6410-1762>

e-mail: marinalipatova58@gmail.com

ГАВРИЛЕНКО Ольга Миколаївна

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри іноземних мов

Центральноукраїнського національного технічного університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4653-8183>

email: olga_kr@i.ua

ІМІТАЦІЙНО-ІГРОВЕ МОДЕЛЮВАННЯ МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Стаття присвячена проблемі імітаційно-ігрового моделювання майбутньої професійної діяльності студентів на заняттях з іноземної мови. Ігровий підхід до навчання студентів вищої школи містить у собі умови для підготовки творчого й активного, здатного бачити перспективу, формулювати проблему, ставити й

самостійно вирішувати її, реалізовувати стратегію професійної діяльності й тактику поведінки випускника вищої школи.

Для активного формування важливих якостей особистості, його фахової та психологічної готовності до майбутньої професійної діяльності, викладачі та науковці ведуть пошук та розробку найбільш ефективних методів навчання, які дають змогу студентам оволодіти основними елементами майбутньої професійної діяльності, тобто вмінням формулювати, аналізувати та досягати цілей, орієнтуватись у професійних ситуаціях, приймати рішення, виконувати програми фахової діяльності, підводити підсумки такої діяльності та корегувати її згідно ситуації. Результативним вважається навчання, яке орієнтоване на досягнення загально-дидактичних цілей – набуття вмінь та навичок особистості самостійно навчатися і працювати, професійних характеристик майбутнього фахівця, збільшення мотивації до навчання, вміння використовувати приховані резерви своєї особистості, розвиток здібностей та навичок для успішної фахової діяльності.

У статті зазначається, що навчання студентів у комунікативно-імітаційних ситуаціях професійної орієнтованості дає змогу розвивати їхній творчий потенціал. Під час виконання рольових завдань студенти використовують засоби мовного спілкування, передбачають ігрові дії та імпровізують. Впровадження імітаційно-ігрових методів в навчальний процес актуалізує потребу студентів у вивченні іноземної мови, що базується не тільки на передачі та отриманні знань, а й на їх практичному використанні в іншомовному спілкуванні.

Ефективність імітаційно-ігрового моделювання до навчання студентів іншомовного спілкування визначається ступенем наближення навчальних ігрових ситуацій до реальних ситуацій професійно спрямованого спілкування, тому, навчаючи різноманітних прийомів комунікації, доцільно моделювати природні комунікативні ситуації. Введення в навчальний процес комунікативно-ігрової ситуації професійного спрямування сприяє досягненню узгодженості професійних цілей з оволодінням майбутніми фахівцями навичками іншомовного спілкування.

Ключові слова: імітаційно-ігрове моделювання, професійна діяльність, ігровий підхід, комунікація, іншомовне спілкування.

SHCHERBYNA Svitlana Volodymyrivna –

PhD in Pedagogy,

Associate Professor of the Department of Foreign Languages
of Central Ukrainian National Technical University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2729-4267>

e-mail: 2108sveta64@gmail.com

LIPATOVA Maryna Valentynivna –

lecturer of the Department

of the history, archaeology, information and archival affair
of Central Ukrainian National Technical University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6410-1762>

e-mail: marinalipatova58@gmail.com

HAVRYLENKO Olga Mykolayivna –

PhD in Pedagogy,

Associate Professor of the Department of Foreign Languages
of Central Ukrainian National Technical University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4653-8183>

email: olga_kr@i.ua

SIMULATION-GAME MODELING OF FUTURE PROFESSIONAL ACTIVITY OF STUDENTS IN FOREIGN LANGUAGE CLASSES

The article is devoted to the problem of simulation-game modeling of future professional activity of students in foreign language classes. In higher educational establishments communication games at English lessons have great potential for training creative and active specialists, help them to see the future prospects, define the problems and solve them independently, develop professional strategy and communication skills.

The effectiveness of the game approach to teaching students of foreign languages communication is determined by the degree of approximation of educational game situations to real situations of professionally oriented communication, therefore, teaching a variety of communication techniques, it is advisable to model natural communicative situations. Applying of a communicative game situation of professional orientation in the educational process contributes to the achievement of consistency of professional goals with the mastery of future specialists skills of foreign language communication.

Joining the simulation-game situation in the classroom, students get the opportunity to work out a strategy of their own communicative behavior, consolidate the sequence of actions to achieve the goal while performing a given role. Teaching students in communicative-imitation situations allows to develop their creative potential.

Development of scenarios for their future professional activities in the short, medium and long term, which form the basis of game tasks in communicative situations, promotes the development and consolidation of professional skills. Game approach to the organization of learning process orients future specialists to professional activities, ensuring their readiness to communicate in a foreign language in professional situations, the formation of students' learning activities, management of professional development of students.

Simulation-game modeling is an important method of formation and development of students' professional and social abilities, values and preferences, motivation for future professional activity and communication.

Key words: *simulation-game modeling, professional activity, game approach, communication, foreign language communication.*

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасному суспільству потрібні фахівці, які здатні до творчого та самостійного мислення, професійної та особистісної самореалізації, які об'єктивно оцінюють свої якості та здібності, самовдосконалюються, успішно долають перешкоди. Аналіз методичної та психолого-педагогічної літератури вказує на той факт, що якості особистості, які потребують роботодавці, формуються у процесі навчальної діяльності з елементами інтерактивних методів навчання.

Спрямованість процесу навчання на всебічний розвиток особистості дає можливість вирішити проблему її адаптації у сучасному суспільстві. Вирішення поставленої задачі під час організації процесу навчання можливо, якщо використовуються педагогічні технології, орієнтовані на особистість, її потреби, можливості та здібності до навчання.

Реалії сьогодення, враховуючи кращі традиції і досягнення професійної освіти та психолого-педагогічної науки, вимагають від закладів вищої освіти суттєво переглянути підхід до організації навчального та виховного процесів, до організації та змісту фахової підготовки і виховання здобувачів вищої освіти, розробки і використання новітніх технологій навчання.

Для активного формування важливих якостей особистості, його фахової та психологічної готовності до майбутньої професійної діяльності, викладачі та науковці ведуть пошук та розробку найбільш ефективних методів навчання, які дають змогу студентам оволодіти основними елементами майбутньої професійної діяльності, тобто вмінням формулювати, аналізувати та досягати цілей, орієнтуватись у професійних ситуаціях, приймати рішення, виконувати програми фахової діяльності, підводити підсумки такої діяльності та корегувати її згідно ситуації. Результативним вважається навчання, яке орієнтоване на досягнення загально-дидактичних цілей – набуття вмінь та навичок особистості самостійно навчатися і працювати, професійних характеристик майбутнього фахівця, збільшення мотивації до навчання, вміння використовувати приховані резерви своєї особистості, розвиток здібностей та навичок для успішної фахової діяльності.

Основним недоліком методів навчання, що існують в сучасній освіті (розповідь, лекція, бесіда та інші) є те, що у процесі взаємодії викладача зі здобувачами вищої освіти, останні

є пасивною стороною навчального процесу і не завжди із об'єкта навчання перетворюються в суб'єкт діяльності. Більшість педагогів і науковців підкреслюють, що ті форми занять, що існують сьогодні, з формування навичок, вмінь і практичного застосування отриманих знань недостатньо стимулюють активну, творчу участь студентів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Визначенню ролі та значення дидактичної гри присвячено ряд досліджень і публікацій. Науковцями доведено, що особистість формується тільки в активній діяльності, під час якої будь-які знання, уміння, навички, якості особистості набуваються нею (Л.С. Виготський, С.Л. Рубінштейн, А.Н. Леонтьєв, Д.Б. Єльконін, Л.І. Божович, В.В. Давидов).

Оскільки гра – явище досить багатогранне та багатофункціональне, науковці звертались до різних функцій гри у навчальному процесі. Автори торкалися таких аспектів, як вимоги до рольової гри (О.А. Колесникова), використання рольових ігор для розвитку усного мовлення (С.І. Власенко), методика навчання англійського діалогічного мовлення та загальні характеристики ділової гри (Р.Г. Зайцева, К. Лівінгстоун), основні типи ділових ігор згідно із загальними дидактичними цілями (М.Д. Касьяненко, Н.А. Недужий), ситуативно-рольові ігри як засіб професійної підготовки студентів (В.М. Філатов), переваги використання ділових ігор для розвитку творчої діяльності студентів (С.І. Власенко), практичні рекомендації щодо підготовки, організації та проведення рольових ігор під час навчання іноземної мови (К. Лівінгстоун).

Т.А. Гузик розглядає принцип рольової перспективи, котра стимулює закріплення фахових якостей особистості, забезпечуючи професійну надійність. «Цей принцип реалізується через використання методів імітаційного моделювання, системи ділових ігор, рольових ситуацій. Загальний шлях таких ситуацій полягає в тому, що майбутні спеціалісти через вирішення проблеми професійної орієнтованості і виконання різних ролей, імітуючи його майбутню професійну діяльність, удосконалюють власні професійні інтереси, досягаючи їх стійкості і глибини; закріплюють набуті знання, формують навички аналізу і прогнозування результатів своєї практичної діяльності; розвивають професійні здібності і установку на творчу виробничу діяльність» [2, с. 33]. Але багато питань цієї складної проблеми ще не отримали необхідного

обґрунтування і однозначного вирішення, тому потребують подальшого дослідження.

Метою статті є дослідження і виділення особливостей використання імітаційно-ігрового моделювання майбутньої професійної діяльності студентів, виокремлення теоретичних базових принципів та практичного застосування на заняттях з іноземної мови.

Виклад основного матеріалу дослідження. Спрямованість процесу навчання у ЗВО на особистість студента та професіографічну модель його майбутньої професійної діяльності викликає необхідність імітаційно-ігрового підходу до організації та змісту навчання у вищій школі. Ігрові форми й методи навчання майбутніх фахівців дають змогу максимально врахувати професіографічні вимоги обраної студентами спеціальності, створити ситуативні моделі, включаючись в які, вони оволодівають вміннями та навичками ефективно вирішувати професійні завдання, опановують методи і форми співпраці й іншомовного фахового спілкування, розвивати професійне мислення.

Формування умінь і навичок іншомовного спілкування відбувається на основі професійно орієнтованої лексики з різноманітним використанням методів навчання, проте одну із головних ролей у цьому процесі відіграють саме ігрові методи, що дають змогу імітувати ситуації майбутньої професійної діяльності та іншомовне середовище [8].

Ігровий підхід дає змогу активізувати творчий потенціал майбутнього фахівця й розглянути те, що виходить за межі раніше отриманих знань, системно сприймати різноманітні завдання, творчо діяти у діловому іншомовному спілкуванні та заповнювати прогалини у знаннях. Предметом гри є діяльність її учасників, організована у специфічній формі, яка замінює процес реальної професійної діяльності [6].

Р.Кравець визначає декілька особливостей ігрових методів навчання:

- 1) визнання того, що спілкування – найважливіша життєва потреба, яка повністю поширюється на навчальний процес;
- 2) створення рівних можливостей для всіх учасників педагогічного процесу;
- 3) поетапна соціально-психологічна підготовка групи до продуктивного спілкування, участі майбутніх фахівців у діалозі, що своєю чергою вимагає вміння не тільки слухати, а й чути, не тільки говорити, а й бути зрозумілим;
- 4) уміння працювати в групі для ухвалення спільних рішень [5].

Головними характеристиками імітаційно-ігрового підходу до навчальної діяльності студентів іншомовного професійного спілкування є:

- моделювання майбутньої професійної діяльності;
- опис ситуацій майбутньої спеціальності, що обрали студенти;
- проблемний характер комунікативних ситуацій;
- професійна орієнтованість ролей і розподіл їх між учасниками гри з урахуванням рівня мовної підготовки та їхніх здібностей;
- емоційна залученість учасників ігрової діяльності;
- пошук різноманітних рішень завдань, що поставлені в ігровій ситуації;
- підведення підсумків ігрової комунікації;
- оцінювання дій студентів в імітаційно-ігровій діяльності.

Ці ознаки характеризують навчальну діяльність студентів як імітаційно-ігрову, що потребує використання імітаційно-ігрових методів у навчальному процесі; і активно-пізнавальну, в якій студенти виявляють пошукову активність, перебуваючи у спеціально створених комунікативних ситуаціях і виконуючи різнопланові навчальні ролі. Комунікативні ситуації, що імітують у навчальній діяльності дії з професійної практики комунікативної взаємодії партнерів, постійно змінюються та перебувають у розвитку. Включення ігрових методів у навчальний процес забезпечує залучення студентів у спеціально створенні ситуації, що потребують цілого ряду професійних рішень.

Як зазначалося нами [7], ефективність імітаційно-ігрового підходу до навчання студентів іншомовного спілкування визначається рівнем близькості навчальних ігрових моделей до реальних ситуацій професійно спрямованої комунікації, тому навчаючи різноманітних моделей комунікації слід моделювати реальні комунікативні ситуації. Впровадження в навчальний процес комунікативно-ігрових ситуацій професійного спрямування дозволяє досягнути відповідності професійних цілей до оволодіння студентами навичками іншомовного спілкування.

Залучаючись в імітаційно-ігрову ситуацію на заняттях, студенти мають змогу відпрацювати стратегію власної комунікативної поведінки, усвідомити поетапність дій щодо вирішення запропонованого завдання під час виконання заданої ролі. Розробка сценаріїв своєї майбутньої професійної діяльності в близьких, середніх і майбутніх перспективах, що складають основу ігрових завдань у комунікативних ситуаціях, сприяє виробленню і закріпленню професійних умінь [7].

Імітаційно-ігрові методи навчання мають багато можливостей для засвоєння та закріплення лексико-граматичного матеріалу й

подальшого розвитку іншомовної фахової компетенції, що відповідає потребам реального іншомовного спілкування. Рольова гра, в основу якої покладена комунікативна ситуація, дозволяє студентам виробити моделі іншомовного спілкування на професійні теми. Для того щоб активно залучитись у комунікативні ситуації, що імітують ділові переговори, здобувачі вищої освіти мають навчитися загальноприйнятим прийомам початку розмови; вміти застосовувати правила ввічливості й поваги до співрозмовників; тримати під контролем свої дії і репліки; мати навички надавати інформацію у потрібному обсязі; добре володіти темою розмови. Необхідність формування цих умінь викликана тим, що майбутній фахівець повинен володіти прийомами впливу на емоційну сферу співрозмовника. Від того, як будуть сформовані ці навички та уміння, залежить результат комунікативної взаємодії.

Імітаційно-ігровий підхід до організації навчальної діяльності має великі можливості для стимулювання рефлексивної діяльності студентів. Програвання різноманітних ролей, пошуки виходу із запропонованих проблемно-ігрових ситуацій, аналіз послідовності гри й отриманих підсумків надає змогу студентам усвідомлювати себе, власні вчинки, прийоми саморегуляції, що виникають в їхньому пізнавальному та комунікативному досвіді.

Навчання студентів у комунікативно-імітаційних ситуаціях професійної орієнтованості дає змогу розвивати їхній творчий потенціал. Під час виконання рольових завдань студенти використовують засоби мовного спілкування, передбачають ігрові дії та імпровізують. Впровадження імітаційно-ігрових методів в навчальний процес актуалізує потребу студентів у вивченні іноземної мови, що базується не тільки на передачі та отриманні знань, а й на їх практичному використанні в іншомовному спілкуванні.

Імітаційно-ігровий підхід до навчальної діяльності студентів забезпечує позитивну емоційну й інтелектуальну атмосферу на заняттях з іноземної мови та психологічний комфорт для кожного здобувача вищої освіти. Навчальна діяльність здійснюється через технологічно та організаційно створене спілкування в системі «викладач – студент», «студент – студенти». Характеристика цієї діяльності визначає ефективність професійної підготовки майбутніх спеціалістів. Отже, на нашу думку, на заняттях з іноземної мови слід забезпечити:

- психологічний комфорт кожного студента, щоб ігрові ролі, що виконуються ним, не викликали почуття професійної безнадійності та дискомфорту;

- перспективу професійного росту, взаємозалежність якості виконання ігрової ролі й фахового розвитку;

- формування позитивного настрою на комунікативно-ігрову діяльність;

- залучення кожного учасника до імітаційно-ігрової ситуації, що формує активність та самостійність;

- формування рефлексивних та емпатійних навичок, що дають змогу управляти емоційним станом учасників навчальної діяльності.

Забезпечення здорових взаємин у навчальному процесі дозволяє активно впливати на професійне становлення майбутніх фахівців. Гра, основу якої складає спілкування-діалог, дозволяє кожному студенту засвоїти структуру й зміст своєї майбутньої професійної діяльності, оволодіти методикою комунікації. Діалог-спілкування виступає ефективною формою управління пізнавальною діяльністю студентів, яка являє собою складну інтеграцію різноманітних психічних виявів їх особистості [3, с. 127-128; 4, с. 50-57]. Керування цими процесами (порівняння, аналізу, абстрагування, узагальнення, оперування іншомовними термінами й словами, індуктивними та дедуктивними формами висновків) вдосконалює професійне мислення майбутніх спеціалістів. Саме формування професійного мислення студентів потрібно розглядати як можливість підвищення рівня професіоналізму випускників вищої школи.

Використання ігрових методів у навчанні підтверджує положення, сформульовані Л.С. Виготським про те, що свідомість людини – продукт її відносин, її взаємозв'язків із середовищем; навчання формує людину психологічно, не залишаючи її розвиток незмінним, сприяє створенню нових, особливих форм свідомої діяльності; спілкування – це систематизована форма навчання, в якій відбувається розвиток людини; навчання повинно працювати на зону найближчого розвитку [1, с. 94-186].

Вибір тих, хто навчається в умовах певної навчальної діяльності, що побудована на ігровому підході, потребує не тільки знань із предмету, навичок і вмінь, але й розуміння студентами рівня своїх можливостей, здібностей та потреб. Іноземна мова є не тільки предметом, з якого студенти повинні мати знання про об'єкт вивчення, але й володіти вміннями та навичками іншомовного спілкування, прийомами та засобами професійно-ділового спілкування, що відіграє важливу роль у підготовці майбутніх фахівців.

Висновки та перспективи подальших розвідок напряму. Перевага імітаційно-ігрового підходу до процесу навчання іноземної мови складається з того, що його

результати більшою мірою залежать від самого здобувача вищої освіти і не визначаються впливом зовнішньої мети, яку слід досягнути і досягнення якої є результатом зовнішньої мотивації. Дослідження свідчать, що такий підхід до змісту та організації навчальної діяльності спонукає майбутніх спеціалістів орієнтуватися на професійну діяльність, формуючи знання, навички, уміння та психологічну готовність до іншомовного спілкування в професійних ситуаціях, і в підсумку, професійного становлення студентів. Імітаційно-ігрове моделювання стає важливим методом формування і розвитку у здобувачів вищої освіти професійних здібностей, системи соціальних цінностей і переваг, внутрішнім мотивом до професійної діяльності та іншомовного фахового спілкування. Перспективи подальших розвідок пов'язуємо з окресленням перспективних шляхів та розробок ігрових та імітаційних методів навчання на заняттях з іноземної мови, що спрямовані на майбутню професійну діяльність.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Выготский Л.С. Педагогическая психология /Под ред. В.В.Давыдова. М.: Педагогика, 1994. 479 с.
2. Гузик Т.А. Використання принципу рольової перспективи в навчальному процесі вищої школи. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи.* 1997. №3. С. 30-35.
3. Йотов Ц. Диалог в общении и обучение. София: Народная просвета, 1979. 308 с.
4. Копьёв А.Ф. О диалогическом понимании психологического контакта / Обучение и диалог в практике обучения, воспитания и психологической консультации / Под ред. А.А. Бодалева и др. М., 1987. 204 с.
5. Кравець Р. Впровадження інтерактивних методів навчання у полікультурній освіті майбутніх фахівців аграрної галузі на заняттях іноземної мови. *Людинознавчі студії: зб. наук. праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.* Сер.: Педагогіка, 2017. №4/36. С. 135-145.
6. Пасічник О.О. Особливості використання ділових ігор на заняттях з іноземної мови у ВНЗ. *Науковий вісник Ужгородського Національного університету.* Серія: Педагогіка, соціальна робота, 2014. Вип.30. С. 125-127.
7. Щербина С.В. Використання ігрових методів у процесі навчання іноземної мови. *Актуальні питання науки, освіти і суспільства: теорія і практика: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (м. Умань, 28 жовтня 2022 р.): у 2 ч.* Умань: ЦФЕНД, 2022. Ч. 1. С. 51-52.
8. Яковенко О.І. Формування професійної компетентності майбутніх економістів у процесі практичної підготовки: дис. ... канд.пед.наук:13.00.04. Київ, 2015. 329 с.

REFERENCES

1. Vygotsky, L.S. (1983). *Izbrannyye psikhologicheskiye proizvedeniya.* [Selected psychological works]. Moskva. [in Russian]
2. Huzyk, T.A. (1997). *Vycorystannya pryntsypu rol'ovoyi perspektvy v navchalnomu protsesi vyshchoyi shkoly* [Use of the principle of the role perspective in the educational process of higher education]. Kharkiv. [in Ukrainian]
3. Yonov, Tz. (1979). *Dialog v obshchenii I obuchenii* [Dialogue in communication and learning]. Sofia. [in Russian]
4. Kop'ev, A.F. (1987). *O dialogicheskom ponimaniі psikhologicheskogo kontakta* [About the dialogic understanding of psychological contact]. Moskva. [in Russian]
5. Kravets, R. (2017). *Vprovadzhennia interaktyvnykh metodiv navchannia u polikulturnii osviti maibutnikh fakhivtsiv ahrarnoi halusi na zaniattiakh inozemnoi movy* [Implementation of interactive methods in the multicultural education of future agrarians at foreign language classes]. *Liudynoznavchi studii: zb. nauk. prats Drohobyt'skoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka.* Humanity studios: Journal of scientific papers of Drohobych State pedagogical university named after Ivan Franko, 4/36, 135-145 [in Ukrainian]
6. Pasichnyk O.O. (2014). *Osoblyvosti vykorystannia dilovykh ihor na zaniattiakh z inozemnoi movy u VNZ* [Peculiarities of using business games at foreign language classes in higher educational institutions]. *Naukovyi visnyk Uzhgorod'skoho natsionalnoho universytetu.* Scientific Bulletin of Uzhgorod National University, 30, 125-127 [in Ukrainian]
7. Shcherbyna, S.V. (2022). *Vykorystannia ihrovykh metodiv u protsesi navchannia inozemnoi movy* [The use of game methods in the process of learning a foreign language]. *Aktual'ni pytannya nauky, osvity I suspil'stva: teoriya i praktyka: zbirnyk tez dopovidey naukovo-praktychnoi konferentsiyi (Uman'), Topical issues of science, education and society: theory and practice: collection of thesis of reports of the scientific and practical conference (Uman, 28 October, 2022* [in Ukrainian]
8. Yakovenko, O.I. (2015). *Formuvannia profesiinnoi kompetentnosti maibutnikh ekonomistiv u protsesi praktychnoi pidgotovky* [Forming future economists' professional competence in the process of practical training]. Candidate's thesis. Kyiv. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЩЕРБИНА Світлана Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Центральноукраїнського національного технічного університету.

Наукові інтереси: теорія та методика навчання іноземним мовам.

ЛІПАТОВА Марина Валентинівна, викладач кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи Центральноукраїнського національного технічного університету.

Наукові інтереси: проблеми методики навчання української мови як іноземної.

ГАВРИЛЕНКО Ольга Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри

іноземних мов Центральноукраїнського національного технічного університету.

Наукові інтереси: іншомовна комунікативна компетенція, інноваційні методи навчання, упровадження ІКТ у навчальний процес.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

SHCHERBYNA Svitlana Volodymyrivna –

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Foreign Languages of Central Ukrainian National Technical University.

Scientific interests: theory and methodology of teaching foreign languages.

LIPATOVA Maryna Valentynivna – lecturer of the Department of the history, archaeology, information

and archival affair of Central Ukrainian National Technical University.

Scientific interests: problems of methodology of teaching Ukrainian as a foreign language.

HAVRYLENKO Olga Mykolayivna – PhD in Pedagogy, Associate Professor of the Department of Foreign Languages of Central Ukrainian National Technical University.

Scientific interests: foreign language communicative competence, innovative teaching methods, implication of IT in teaching practice.

Стаття надійшла до редакції 10.10.2022 р.

УДК 373.016:796:373.035

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-206-247-253

ЯЗЛОВЕЦЬКА Оксана Валентинівна –

кандидат педагогічних наук, доцент

доцент кафедри фізичного виховання і рекреаційно-оздоровчої роботи

Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2653-1662>

e-mail: ksenija-77777@ukr.net

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ЯК ОСНОВА РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

У статті визначено загальноосвітні орієнтири «Нової Української школи» на основі компетентнісного підходу.

Автор зазначає, що сучасний етап розвитку української шкільної освіти характеризується як період освітніх нововведень в рамках реформи «Нова українська школа». Це реформа довготермінова, яка супроводжується суттєвими змінами всіх складників освіти. Провідною ідеєю НУШ є впровадження компетентнісного підходу в навчання та реалізація ключових компетентностей, які затвердженні Законом України «Про освіту», Державним стандартом початкової та базової середньої освіти. Це стосується і освітньої галузі «Фізична культура». Відтак, визначаються особливості реформування системи фізичного виховання в закладах загальної середньої освіти.

Розбудова нового фізичного виховання не можлива без реалізації компетентнісного підходу до навчання учнів на уроках фізичної культури. Держава покладає великі сподівання на систему фізичного виховання Нової української школи, яка на концептуальному, змістовому, інструментальному та управлінському рівнях повинна бути спрямована на формування в учнів ключових компетентностей і наскрізних умінь.

Компетентнісний підхід до навчання учнів на уроках фізичної культури доцільно розглядати, як систематичну роботу педагога, спрямовану на розвиток у здобувачів освіти ключових компетентностей, які у своїй єдності дозволяють учням ефективно вирішувати проблеми у галузі збереження, підтримання та відновлення здоров'я людини.

Автор акцентує увагу, що у методиці фізичного виховання актуальною проблемою є розробка організаційно-методичних підходів до формування ключових компетентностей учнів, що і є перспективами подальших розвідок на пряму.

Ключові слова: компетентнісна парадигма освіти, компетентнісний підхід до навчання, компетентність, компетенція, Нова українська школа, фізичне виховання.

IAZLOVETSKA Oksana Valentynivna –

Candidate of Pedagogic Sciences, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Physical

Education and Recreational and Health Work

of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2653-1662>

e-mail: ksenija-77777@ukr.net